

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 23 (2052) 1997 m. birželio mėn. 17 d.

Eina 42-rus metus. Melbourne

Kolūkio pirmininkas Naujųjų Metų išvakarėse užaina pas religingus žmones ir palinki... numirti ir nueiti pas išsiilgtąjį Dievą. Ekskunigas J. Ragauskas siūlė šitaip išbandyti tikinčiųjų ir net kunigų tikėjimą. „Matysit, visi kreivai pažitės, jei palinkėsite jiems numirti, nors sako, kad viską vertina amžinybės žvilgsniu“.

Teko matyti ateistinių plakatų: kunigas dalija Komuniją būriui labai suvargusių žmonių. Didelėmis raidėmis užrašytas klausimas: Ar tai jus pasotins? Tai kodėl tuoj po to norit duonos? Kodėl net tas kunigas prašo iš jūsų pinigų.

Į tą klausimą reikia žiūrėti ne vien kaip į ironišką kritiką, bet ir kaip į kvietimą susimąstyti.

Daugelis žmonių labiausiai alksta gyvenimo prasmės. Kaip juos pasotinsime mes, kurie einame nuo Dievo Stalo? Tuos vienišius, nusenusius, nurašytus, sutrikusius. Juk pats Jėzus šiandien mum sako: „Gaila man minios“. Eucharistija mus įpareigoja duoti jiems valgyti, kad jie daugiau niekada nebealktų. Jėzus reikalauja, kad mes siektume įgyvendinti teisybę, meilę, tam net gyvybę atiduodami.

Taip, teisingas linkėjimas mums numirti. Numirti už teisybę,

SOTINA

Mons. Jonas Kauneckas

už meilę. Mes privalome šitai daryti. Kitaip mūsų Komunija pasaulio akyse netikra, neįtikėtina. Kaip sako Paulius, - ji tampa mūsų teismu. Juk mūsų ėjimas nuo Dievo Stalo ir mūsų procesijos ne paradui. Tai tikėjimo išpažinimas. Pasotinti einame pas visus žmones, norime tarnauti kiekvienam, gyvybę, atiduoti už kiekvieną.

Taigi į tą pašaipų klausimą atsakome: „Taip, sotina! Bet visai kita prasme, negu jūs, pašaipūnai, suprantate. Betos Duonos negalime prasmingai gyventi. Nebegalime patys vieni būti sotūs, negalime turime ja degti kitiems“.

Ar tai tik žodžiai? Dostojevskis nuteistas mirčiai. Jau užnėrus kiplą, mirties bausmė pakeičiama tremtimi. Draugai vėliau klausė, ką jis jautė. Jis atsakė - gailėstį, skausmą, bet taip pat pagalvojo: „Žmonės, darykite man ką tik norite, bet aš jūsų nenustosiu mylėti!“

Iš tikrųjų tai Jėzus Kristus nuotaika. Dostojevskis, kaip tikras

krikščionis, galėjo tai jausti, galėjo būti taip nusiteikęs.

Galėjo! O aš - einu nuo Dievo Stalo, einu procesijoje, einu pilnas Jėzaus, jo mokslo! Aš ne tik galiu, bet ir privalau žmones mylėti, nepaisydamas to, ką jie man darytų...

Štai šitaip jis mane sotina!

...Vienas Kalkutos elgeta, sužinojęs, jog atvažiuoja didikas, išbėgo į gatvę ir tiesia ranką. Iššokęs didikas ištiesė ranką elgetai. Net išrasojo iš susijaudinimo elgeta: „Ką gi duoti? Nieko šiandien negavau“... Ikišęs ranką į krepšį, karštiligiškai ieško. Rado kampe kelis javų grūdėlius, supylė į sauja didikui. Tas staiga nuvažiavo. Elgeta pasiliko, išsižiojęs bestovis, taip ir nebepaprašęs išmaldos, neištiesęs rankos. Liūdnas eis... Girdi, kažkas barška. Žiūri - penkios aukso monetos...

Kažkas panašaus atsitinka kiekvienose šv. Mišiose. Susigėdę atiduodam tik kaltes, tik trupinėlius.. O randam...

Tas pat atsitinka kiekvieną kartą, kai su kitu pasidalijam duona. Be paliovos vyksta duonos padauginimo stebuklai. Be paliovos.

Sajūdis tiki, kad šalį valdys vienos dvasios žmonės

Sajūdis remia Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) sprendimą kandidatų į Prezidentus iškelti Seimo pirmininką Vytautą Landsbergį. Tai pabrėžiama Sajūdžio suvažiavime priimtame pareiškime.

Seimo rūmuose susirinkę Sajūdžio aktyvistai svarbiausiu savo ateities uždaviniu pavadino labiausiai Lietuvai nusipelnusios asmenybės išrinkimą į Prezidentus.

Tam, pasak Sajūdžio tarybos pirmininko Romo Batūros, jau dabar reikia pradėti telkti jėgas.

R. Batūros teigimu, remdamas Tėvynės sąjungos kandidatą Prezidento rinkimuose, Sajūdis sieks, kad Lietuvos Seimas, savivaldybės ir Prezidentūra galėtų dirbti kaip vienos dvasios žmonės.

„Dabar tai yra labai sunku, nes Prezidentūra yra senos dvasios, nėra moraliai susijusi su Lietuvos laisve“, - teigė Sajūdžio tarybos pirmininkas.

Be pasirengimo artėjantiems Prezidento rinkimams, Sajūdis turi stengtis įtvirtinti Lietuvos valstybingumą, demokratinius santykius bei normalius valstybės raidos procesus.

Siuo metu ypač svarbu auklėti laisvės idėjas pamirštantį jaunimą, kovoti prieš radijo bei televizijos

Seimo pirmininkui V. Landsbergiui - gėlės ir Sajūdžio linkėjimai tapti Lietuvos Prezidentu.
K. Vanago (ELTA) nuotr.

skleidžiamas demagogines mintis, išjuokiančias Lietuvos kariuomenę bei šalies simbolius.

Suvažiavimo delegatai stovėdami ovacijomis sveikino Sajūdžio garbės pirmininką, Seimo pirmininką Vytautą Landsbergį. Kandidatas į Prezidentus savo kalboje, be kita ko, pabrėžė, kad iki šiol laukiama, kaip Lietuvos labiau

apsispręs dvi partijos - LDDP ir Centro sąjunga.

Suvažiavimas dar dvejiems metams pratęsė dabartinės Sajūdžio tarybos įgaliojimus. Į tarybą, delegatų siūlymu, buvo įtrauktas Kazimieras Garšva.

Sajūdis taip pat parėmė siūlymą atgaivinti eitynes iš Tytuvėnų į Šiluvą. Eitynės,

Rytų Lietuvos gyventojų prašymai - balsas tyruose

Dabartiniai Lietuvos rytai negali tinkamai tvarkyti švietimo. Pagal galiojantį švietimo įstatymą finansavimo, mokytojų buities, naujų mokyklų steigimo reikalai - rajonų savivaldybių kompetencija. Tačiau Vilniaus ir Salčininkų rajonų savivalda yra autonomininkų rankose. Jiems bet koks lietuviškas žodis ar lietuviškas židinys yra nepakenčiamas.

Gegužės 3d. surengtoje „Vilnijos“ draugijos konferencijoje buvo nutarta kreiptis į Lietuvos žmones, Savivaldybių asociaciją, Seimą ir prašyti pakeisti įstatymą taip, kad švietimo reikalai būtų perduoti apskritims. Tai jokia naujiena - iki karinėje Lietuvoje švietimu rūpinosi apskritys.

Jau septyneri metai niekas nekreipia dėmesio į šio krašto piliečius, norinčius vaikus mokyti valstybine kalba.

Mickūnų lietuviškos pradžios mokyklos direktorė Gitana Tomaševič turi 10 tėvų prašymų leisti vaikus į lietuvišką parengiamąją klasę, dar 40 vaikų - į darželį. Patalpos darželiui yra. Direktorė Mickūnų gyventojų buvo įgaliota parvežti užtikrinimą, kad pareiškimai bus patenkinti, tačiau garantijos ne švietimo ir mokslo ministerijos, ne Vilniaus apskrities, o rajono rankose.

Rajono savivaldybė nenori imtis šio reikalo. Tai rodo ir Sudervės pavyzdys. Buvo gauta 14 tėvų pareiškimai atidaryti Sudervėje vaikų darželį valstybine kalba, tačiau jų prašymas nebuvo išgiristas, nors patalpos ir buvo.

Kitų rajonų žmonėms sunku suvokti, kad Sajūdžio ir vėlesniais laikais šiame krašte atsiradusios lietuviškos mokyklos ir klasės kūrėsi rusiškos ir lenkiškos mokyklos sandėliuose - Dieveniškų „Ryto“ vidurinė mokykla, lenkiškos mokyklos katilinėje - Senųjų Trakų mokykla, buvusio darželio tualetuose ir koridoriuose - Riešės vidurinė mokykla.

Atėjo laikas, kai kitakalbėse mokyklose istorijos ir geografijos dalykai turi būti mokomi valstybine kalba, nes dabar mokoma ir kitos tautos kalba, ir iš kitų kraštų atsivežtais vadovėliais. Kai tik apie tai buvo pradėta kalbėti, kilo pasipriešinimas.

Kai ministras Z. Zinkevičius, lankydamasis Varšuvoje, apie tai informavo Lenkijos švietimo ministrą, jo tai nenustebino. Jis pasakė, kad Lenkijoje šios disciplinos jau seniai dėstomos valstybine kalba. Tai kokia čia naujiena?

Labai norėtūsi, kad aukštiosios mokyklos šio krašto abiturientus priimtų studijuoti lengvatinėmis sąlygomis. Išvykę studijuoti į Varšuvą, jie dažnai nebeįgrįžta.

Julius Aukštaitis - „L.r.“

Sajūdžio sprendimu, turėtų įvykti šių metų rugsėjo 7 dieną. Tokiam sprendimui prieštaravusi Šiluvos sajūditė teigė, kad nuo 1866 metų į Šiluvą būdavo einama ne rugsėjį, o paskutinį rugpjūčio sekmadienį.

Siuo metu aktyviai Sajūdžio veikloje dalyvauja apie 2-3 tūkstančius žmonių. Septyni Sajūdžio tarybos nariai yra išrinkti į Seimą. „L.r.“

Skiriami nebuve nuopelnai

Vatikane popiežius Jonas Paulius II sušaukė eilinę viešąją konsistoriją, kurios metu, joje dalyvavę kardinolai, pritarė Lenkijos karalienės palaimintosios Jadvygos ir kankinės, vienuolės karmelitės Editos Stein, vienuolynės vaduvosios Kryžiaus Teresės Benediktos vardu, kanonizacijai. Palaimintoji Jadvyga gyveno XIV amžiuje. Buvo ištekėjusi už Lietuvos didžiojo kunigaikščio, tapusio Lenkijos karaliumi, Jogailos. Karalienei Jadvygai šventumo šlovę nuopelnė jos asmeninis pamaldumas ir rūpestis ligoniams bei vargšais. Edita Stein - mūsų laikų šventoji, savo tikėjimo ir kankinstės auką sudėjusi Aschwitzo nacių koncentracijoje. Palaimintoji Jadvyga

šventąja buvo paskelbta birželio 8 dieną, Krokuvėje, kai popiežius Jonas Paulius II lankėsi Lenkijoje. Neneigiant paties karalienės Jadvygos šventumo fakto, yra pasklidę netikslių žinių apie jos ryšius su Lietuva ar net dar daugiau - jai priskiriami nebūti nuopelnai dėl Lietuvos apkrikštijimo. Apie tai labai išsamiai rašė Lietuvos katalikų Bažnyčios informacijos centro leidinio „Bažnyčios žinios“ paskutiniame praėjusių metų numeryje kunigas profesorius Paulius Rabikauskas. Maloniems skaitytojams norėtume pasiūlyti kunigo profesoriaus Rabikausko straipsnį „Dėl palaimintosios Jadvygos Kanonizacijos“ **LRTV**

Dėl palaimintosios Jadvygos kanonizacijos

Kun. Paulius Rabikauskas SJ

Lenkijos vyskupai deda pastangas kanonizuoti pal. Jadvygą Jogailienę. Kviečiami ir Lietuvos vyskupai įsitraukti į tą akciją ne vien savo pritarimu, bet ir būti drauge jos iniciatoriais. Lenkų nuomone, tai lietuviams neturėtų būti svetima, nes Jadvyga buvo Lietuvos Didžiojo kunigaikščio, tapusio Lenkijos karaliumi, žmona. Kaip tik tų vedybų proga Jogaila tapo krikščioniu ir lietuvių tauta priėmė katalikų tikėjimą.

Kai kalbama apie kieno nors skelbimą šventuoju, šalia akivaizdaus to asmens dorybingo gyvenimo, būtinas ir visą laiką tikinčiuosiuose jaučiamas jo šventumo garso (fama sanctitatis). Deja, kiek man žinoma, Lietuvoje karalienės Jadvygos šventumo garso nebuvo praaišiję, nėra ir dabar. Pvz., jėzuitai, veikę nuo XVI a. mūsų krašte ne tikai jaunimo auklėjime, bet ir apaštalavime, kuriems tuomet, kovojant su protestantiška įtaka, itin rūpėjo skleisti šventųjų garbinimą ir iškelti šventai gyvenančių, žmonėms artimų žmonių pavyzdžius, apie karalienę Jadvygą, mano žinomis, nė neužsimena. Alb. Kojalavičius, XVII a. viduryje rašęs Lietuvos istoriją, keletą kartų pamini Jadvygą, kaip karalienę, bet nepastebi jos kokio nors šventumo. Ir šiandien pasklausus bet kurį lietuvių, ką jis žinąs apie palaimintąją, būsimą šventąją karalienę Jadvygą, jis ne tikai nieko apie tai neatsakytų, bet ir nustebtų dėl tokių jai teikiamų titulių. Jei kas nors Lietuvoje ir surastų vieną kitą jos paminėjimą, tai dar nereikėtų, kad jau yra fama

- tikras, žmonėse pasklidęs šventumo garso.

Geriau susipažinusiems su įvykiais Lietuvos krikšto metu išryškėja, kad Lenkijoje įsigalėjusi tradicija, kuri jaunutei Jadvygai (jai tuomet buvo vos 13 metų) priskiria lietuvių tautos apkrikštijimo nuopelną yra nesuapratimas, atsiradęs dėl pusamžį vėliau kronikininko Jono Dluogošo įveltų neteisingų tvirtinimų. Jau Z. Ivinskis rašė: „nėra pėdsakų, kad Jadvyga kada nors būtų buvusi Lietuvoje, ir apie pačius jos santykius su Lietuva mažai tegalima pasakyti“. Apie ją žinoma tik tai (jei Dluogošas ir čia neklysta), kad „pirmosioms Lietuvos bažnyčioms per krikštą įsiuntė liturginių indų ir bažnyntinių drabužių“. Ji taip pat, „kol dar nebuvo sutvarkytas Krokuvos universitete teologijos mokslas, lietuviškai mokantiems kunigams ruošti numatė įsteigti Prahoje kolegiją, tam reikalui paskirdama 200.000 kapų skatikų“. Šiaip „tam kraštui, iš kurio Jadvyga buvo gavusi nemylimą vyrą, ji liko svetima“ (Liet. encikl. IX (1956), p. 248). Bet ir vienas iš geriausių dabartinių lenkų Bažnyčios istorikų, prof. J. Kloczowski, visi neseniai aprašydamas Lietuvos krikštą pabrėžia, jog Jogaila buvo lyginamas su Kristaus apaštalais arba Konstantinu Didžiuoju (compare auz apotres du Christ ou a Constantin le Grand), ir kad mūsų laikų kritika nustatė, jog tradicija apie Jadvygos ir Lenkijos Bažnyčios dignitorių dalyvavimą Lietuvos krikšte yra visiškai klaidinga (a etabli la faussete de cette tradition). Jogaila, ne Jadvyga, įsteigęs Vilniaus vyskupiją, karaliui prašant,

(Nukelta į 8-tą psl.)

Holokaustas ir Vatikanas

Bronius Siliūnas

Apie žydų holokaustą ir Vatikaną Amerikos įtakingame dienraštyje „The Wallstreet Journal“ pasirodė straipsnis, kuriame rašoma apie laiks nuo laiko pasirodancius spaudoje kaltinimus Vatikanui ir to laikotarpio Sventajam Tėviui popiežiui Pijui XII. Toliau rašoma apie balandžio mėnesį išėjusiam „The New Yorker“ laikraštyje pasirodžiusiam straipsnyje, pavdintame „The Silence“ - Tyla, kurio autorius yra Bostono romanų rašytojas katalikų ekskunigas James Carroll, dabar besireiškiantis Amerikos aktyvistas - kairysis. Nors ir bandė keliaudamas po Europą surinkti naujų faktų, kodėl popiežius Pijus XII tylėjo, kai nacių buvo vykdomas holokaustas, deja, dabar vėl kartojami tie patys šmeižiantis kaltinimai Vatikanui ir popiežiui Pijui XII tarybai. O juk žinoma, kad popiežius ir Vatikanas nebuvo tik stebėtojai vykdomo žydų genocido, bet įvairiais būdais jų dėka buvo išgelbėta daug gyvybių ir popiežius Pijus XII yra nusipelnęs didesnio herojaus vardo nei šiandien skelbiami herojai Schindleris arba Wallenbergas. Ir štai liudijantys faktai: prieš tapdamas popiežiumi, būdamas kardinolu, Eugenijus Paceli aktyviai dalyvavo paruošime 1937 metais enciklikos, kuri specialiai buvo parašyta vokiečių, o ne kaip įprasta, lotynų kalba, kuri buvo išsiuntinėta slapta ir Vokietijoje buvo skaitoma iš bažnyčių sakyklose, smerkdama nacių propaguojamą pagonizmą ir

rasizmą. Patys žydų organizacijų vadovai dabar pripažįsta, kad 1943 m. rugsėjo mėn. popiežius Pijus XII siūlė Vatikanu turimus išteklius persekiojamų žydų išpirkimui. Vokiečiams okupavus Italiją, Vatikanas buvo išvystęs slaptą žydų gelbėjimo tinklą, tūkstančiai žydų buvo priglausti Vatikane, bažnyčiose, vienuolynuose ir net popiežiaus vasaros rezidencijoje. Pastel Gondolfo rūmuose buvo slėpami suimtų Italijos žydų vaikai. Ir dėka Katalikų Bažnyčios ir Vatikanu pastangų didelis skaičius Italijos žydų buvo išgelbėti ir apsaugoti nuo mirties. Tai patvirtino ir tuometinis Romos vyriausiasis žydų rabinas Izrael Zolli, vėliau perėjęs į katalikų tikėjimą.

1945 m. Pasaulio Žydų Kongresas, atsidėkodamas popiežiui Pijui XII, paskyrė didelę sumą pinigų Vatikanui. Tais pačiais metais Jeruzalės vyriausiasis rabinas Izac-Herzog atsiuntė popiežiui Pijui XII padėkos laišką už Italijos žydų gelbėjimą. Kai 1958 m. popiežius Pijus XII mirė, tuo metu buvusi Izraelio užsienio reikalų ministrė Golda Meir Jungtinėse Tautose New Yorke ištribūnos perskaitė jautrų ir nuoširdų mirusio popiežiaus Pijaus XII prisiminimo aktą.

Dabar pasirodęs spaudoje amerikiečio ekskunigo popiežius ir Vatikaną šmeižiantis „New Yorker“ laikraštyje straipsnis gali būti pateisintas tik kaip ekskunigo pyktis dėl jam nepatinkančių Vatikanu nustatytų kunigams moralinių normų. Taip rašo „The Wallstreet Journal“ dienraštis.

Paminklas negimusiems kūdikiams

Pasaulio gydytojų federacijos „Už žmogaus gyvybę“ Lietuvos asociacija, vienijanti apie 200 gydytojų, mokytojų, kunigų, spaudos darbuotojų inicijavo pastatyti paminklą negimusiems kūdikiams - abortų aukoms Vilniaus Rasų kapinėse, Angelų kalnelėje.

Specialistų teigimu, nuo 1955 metų, kai abortai mėsų krašte buvo legalizuoti, jų padaryta apie 3 mln.

Doc. Alinos Saulauskienės duomenimis, šiuo metu Lietuvoje kasmet padaroma apie 40 tūkstančių abortų.

Kun. Robertas Skrinskas spaudos konferencijoje sakė, jog pasaulyje yra daug tokių paminklų. [klausimą, kodėl paminklo vieta parinkta kapinėse, buvo atsakyta, jog amžinojo poilsio vieta visų pirma yra susikaupimo vieta.

Tikimasi, kad prie paminklo uždegti žvakelę, pamąstyti ateis ne viena moteris, kaip, beje, vilimasi, kad ne viena moteris ir ne viena šeima paukoks šio paminklo statybai. Juk aukojimas tokiam paminklui pirmiausia yra moralinė auka.

Koks bus paminklas negimusiems Lietuvos vaikams, kol kas nežinoma. Šios idėjos sumanytojai susidūrė su keliomis problemomis. Pavyzdžiui, jei būtų paskelbtas paminklo konkursas,

Prieš penkerius metus - 1992 metų birželio 2 dieną Vilniaus Arkikatedroje buvo aukojamos šv. Mišios už gyvybę. Arkivyskupo A. J. Bačkio pašventintas kryžius negimusiems Lietuvos kūdikiams tadien buvo nuvežtas į Kryžių kalną

tektų premijuoti ir pirmosios, ir antrosios, ir trečiosios vietos laimėtojus. Juolab, kad lėšas aukoti visuomenės bus prašoma paminklo statybai, o ne konkursui.

Tačiau kol bus konsultuojamasi bei tariamasi su menininkais, ir specialistais, lėšas paminklo negimusiems kūdikiams statybai jau galima aukoti.

A/S 470082, Vilniaus bankas, kodas 260101777, Vilniaus filialas. Pasaulio gydytojų federacija, Paminklui negimusiems kūdikiams.

TĖVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Edvardas Sidlauskas. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$40. Kituose kraštuose \$45. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisto savo nuožiūra.

EUROPA: NELAUKTI SUNKUMAI

Europos Monetarinės Unijos gimimas, atrodęs būsiams be skausmų, staiga susikomplicavo. Kaip žinoma, EMU pagrindą sudarytų Vokietija ir Prancūzija veidamos vieningai. Kaip tik tose šalyse atsirado rimti sunkumai.

Kad subalansuoti biudžetą, Vokietijos finansų ministeris Waigel nutarė pakeisti rezervų aukso kainą nuo buvusios \$95 už unciją iki dabartinės kainos, kuri yra apie 340 dolerių. Susidarytų milijardų skirtumas, kuris padėtų išlyginti biudžetą taip, kad Vokietija būtų išpildžius Maastricht sutarties įsipareigojimus tų valstybių, kurios gali įstoti į EMU. Bundesbank'as atmetė tokį ministro pasiūlymą. Po valdžios ir banko derybų, atrodo, susitarta, kad nuo ateinančių metų Vokietijos vyriausybė turėsianti teisę revaluoti aukso rezervus. Tai gi ši problema bus išspręsta.

Sunkiau yra su Prancūzija. Naujas min.pirmininkas, Jospin, paskelbė, kad pirmiausiai bus mažinama bedarbė, sumažinamos savaitinės darbo valandos ir daromi kiti pakeitimai, kad pakelti gyvenimo lygį. Vargu Prancūzijos ekonomija išgalės pildyti naujos valdžios pažadus ir kartu įstojimo į EMU reikalavimus. Ekonomistai galvoja, kad tai bus neįmanoma.

Be to Mr. Jospin reikalauja, kad į EMU būtų priimta Ispanija ir Italija, kurių ekonomijos dar nepasiekė lygio, įgalinančio tapti tos unijos narėmis.

Rašo dr. Jonas Kunca

Sie ir ateinantys metai bus pašvęsti derybom tarp EMU iniciatorių ir galimų narių. Sunkumus nugalėti nebus lengva, bet noras išgelbėti EMU realizaciją galėtų teigiama paveikti į Europos politikus ir bankus.

Kai kalbame apie Europos Uniją, tuoj prisimename Lietuvą. „The Sunday Times“ ką tik paskelbė 14 valstybių, norinčių įstoti į EU, ekonominę padėtį. Ji vertinama pagal GDP didį kiekvienam asmeniui, lyginant su EU narių GDP vidurkiu. Pridėtas ir Europos žemėlapis ir kiekvienos valstybės gyventojų skaičius. Iš 10 valstybių, atsistačiusių po S.Sąjungos iširimo, Lietuvos GDP vienam gyventojui siekia tik 18,1%. Dar žemesnis yra tik Latvijos - 16,8%. Estijos jis yra 24,8%, Lenkijos - 32,1%, Čekijos - 50,9% ir t.t. Būnant priešpaskutinėj vietoj, įstojimas į EU mums gali būti atidėtas. Bus sunkiau ir patekti į NATO. Šita informacija yra rimtas įspėjimas mūsų valstybės vyrams ir politikams, kad jiems laikas mažiau kalbėti, bet daugiau ir racionaliau dirbti. Privalom pagerinti ekonomiją. O tam reikia, vietoj plepėti apie praeitį, imtis ryžtingo valstybės aparato pertvarkymo. Šis pagrindinis darbas kažkodėl buvo atidėliojamas o gal ir ignoruojamas. Kai kurie Lietuvos politikai ir valstybės vyrai yra pareiškę, kad

aukštas vietas gali užimti tik tie, kurie pažįsta Lietuvos gyvenimą. Užaugę ir praleidę gerą gyvenimo dalį Lietuvoj, jie tikrai turėtų pažinoti ir tenykščias sąlygas. Tik jiems bene trūksta suprasti, kokios Lietuvos mums reikia šiuo metu. Su praeitimi ir jos pažinimu bei galvosena niekur nenueisim. Gyvenam šios dienos pasaulyje ir privalom prie jo prisitaikyti.

Naujai vyriausybei dar nevēlu pakeisti valstybės vairo kryptį ir pradėti valdyti kraštą kaip pridera. To reikalauja šalies vidaus ir užsienio padėtis. Su verkšliavimais neįstosim nei į EU nei į NATO. Pirmiau privalom parodyti, kad Lietuva to įstojimo yra verta. Užsienyje skelbiami skaičiai rodo, kad mums reikia labai ir skubiai pasistengti.

Prezidento rinkimai, kaip jie besibaigtų, šitos problemos neišspręs. Tai vyriausybės pareiga. Nebūtinai gera yra ta vyriausybė, kuri laimi rinkimus, bet ta, kuri po rinkimų savo darbu parodo, jog ji dirba tautos naudai ir tai daro nuosekliai ir be kompromisų visų rūšių parazitams.

Kagi, esame atsilikę. Reikia pasivyti. Tai nelengvas darbas, bet jis yra įmanomas.

Popiežiaus kelionės atgarsiai

Cekijos Vyskupų konferencijos pirmininkas kardinolas Miloslavas Vlka išsakė pasitenkinimą popiežiaus apsilankymu Čekijoje. Dar prieš vizitą jis buvo atkreipęs dėmesį, kad šv. Adalberto 1000-ųjų mirties metinių minėjimas yra ne tik katalikų, bet ir visos visuomenės reikalas. Kitos krikščionių Bažnyčios laiko Adalbertą nepadalytosios krikščionijos šventuoju, kuris reikšmingas pavyzdys ir netikintiesiems. Čekų tautai, norinčiai dalyvauti Europos Sąjungoje, Adalbertas, pasak kardinolo, yra tapęs didesniojo politinio projekto „teigiamu simboliu“.

Viename interviu popiežiaus apsilankymo metu Čekijos prezidentas Václavas Havelas pavadino Katalikų Bažnyčią vertybių, kuriomis remiasi visuomenė, garante ir aukštai įvertino popiežiaus Jono Pauliaus II didelį ekumeninį atvirumą. Jonas Paulius II, anot prezidento, suvokė daugiakultūriškumo reikšmę ir įvairiais lygiais skatina katalikų bendradarbiavimą su kitais krikščionimis bei didžiųjų pasaulio religijų atstovais.

Kauno oro uosto krovinius perima švedai ir lenkai

Arūnas Karaliūnas

„Šiais metais per Kauno oro uostą gabenamų krovinių srautas sumažėjo tris kartus“, - pranešė valstybinės įmonės Kauno oro uosto generalinis direktorius Rimantas Skridaila.

Nepaisant šių pablogėjusių rodiklių, per Kauno oro uostą gabenama beveik du kartus daugiau krovinių negu per Vilniaus.

Pasak R.Skridailos, krovinių kiekis pradėjo mažėti dar 1995 metų pabaigoje.

Tuomet šalies muitininkai nusprendė nepasitikėti Kinijoje ar Jungtiniuose Arabų Emyratuose Lietuvos verslininkams išduotais važtaraščiais su nurodyta produkcijos kaina, tikrindavo visas prekes, o jų kainą nustatydavo pagal vidutinius šalyje patvirtintus įkainius. Padidinus prekių kainą, padidėdavo ir muitai.

Lietuvos verslininkai surado sunkesnį, bet paprastesnį būdą gabenti krovinius į Lietuvą.

Jie dabar skrenda į Kopenhagą ar Varšuvą, vėliau samdo lenkų LOT arba skandinavų

SAS oro bendrovių lėktuvus ir nukeliauja į Kiniją, o iš ten krovinius siunčia į Stokholmą, Varšuvą ar kitą Europos miestą.

Vėliau prekės sunkevežimais ir laivais atgabenamos į Lietuvą, o Vakarų Europos šalyse išduotais važtaraščiais šalies muitininkai jau pastitiki.

R.Skridailos duomenimis, taip pirmąjį šių metų ketvirtį į Lietuvą pakliuvo maždaug 1 tūkst. tonų prekių, o pinigai už paslaugas atiteko gretimų šalių aviatoriams ir oro uostams.

Kauno oro uosto direktorius pasakojo, kad pirmąjį šių metų ketvirtį per Kauno oro uostą kiekvieną mėnesį buvo gabenama maždaug 300-400 tonų krovinių, o prieš porą metų šis skaičius siekdavo 1000 tonų.

Nuo 1993 metų Kauno oro uostas dirbdavo visą parą, o dabar darbo laikas sutrumpintas iki 16 valandų.

Pablogėjo ir bendrovės finansinė būklė - šiais metais ji dirba be pelno, o pirmieji metų mėnesiai buvo net nuostolingi.

„L.r.“

Europa pastebėjo

Rusija nevykdo savo pažadų, duotų visoms trims Baltijos valstybėms bei stojant į Europos Tarybą.

Tai teigiama Baltijos jūros valstybių Tarybos komisaro Ole Esperseno laiške, kurį gavo Seimo pirmininkas V.Landsbergis.

Rusijos Federaciją yra įsipareigojusi įkurti fondą grįžtantiems į tėvynę buvusiems

tremtiniams iš Lietuvos bei jų palikuonims remti. „Rusijos Federacija nesiėmė jokių žingsnių įgyvendinti savo pažadą“, - teigiama O.Esperseno laiške.

Šią problemą Seimo pirmininkas buvo iškėlęs gegužės 7 dieną Kopenhagoje vykusiame susitikime su Baltijos jūros valstybių tarybos komisaru. „L.r.“

Prokuroro skundą teismas atmetė

Apeliacinis teismas atmetė Generalinės prokuratūros organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo skyriaus vyriausiojo prokuroro A.Kliunkos apeliacinį skundą. Juo buvo prašoma panaikinti Vilniaus apygardos teismo nutartį grąžinti buvusio premjero A.Slezevičiaus baudžiamąją bylą papildomam tyrimui.

Šioje byloje A.Slezevičius kaltinamas piktnaudžiavimu tarnyba. Kovo 13 dieną Vilniaus apygardos teismo teisėja K.Paleckaitė tvarkomajame posėdyje nutarė, kad kaltinimai ekspremeriui yra neaiškūs bei nekonkretūs. ir bylą grąžino Generalinei prokuratūrai.

Teisme prokuroras A.Kliunka sakė, kad Vilniaus apygardos teismas gana vienašališkai įvertino bylą. „Nutartyje iškraipytos bylos aplinkybės ir todėl padarytos klaidingos išvados. Tai yra netipinis piktnaudžiavimas tarnyba, todėl teismui ir kilo daug neaiškumų dėl pateikto kaltinimo“, - teigė jis.

Likus kelioms dienoms iki Lietuvos akcinio inovacinio banko (LAIB) uždarymo, A.Slezevičius pirma laiko atsiėmė per 135 tūkstančių litų indėlį ir už tai dar gavo daugiau kaip 21 tūkstančių litų palūkanų. Jos tuometiniam dvigubai buvo mokamos beveik penkiais didesnis nei paprastais indėlininkams.

„L.r.“

Rusų žvalgybininkas nutarė pabėgti į JAV

Rusijos užsienio žvalgybos tarnyboje dirbęs pulkininkas leitenantas Olegas Morozovas pabėgo į JAV. Apie tai pranešė kelios Rusijos visuomenės informavimo priemonės.

Savaitraštis „Nezavisimaja gazeta“ pranešė, kad O.Morozovas išvyko iš Rusijos kartu su žmona bei sūnumi ir prisistatė Amerikos žvalgybos pareigūnams Sveicarijoje. Sie pirmiausia patikrino jo asmenybę, o po to JAV centrinės žvalgybos valdybos (CŽV) lėktuvu nusiuntė į Vašingtoną.

Rusijos NTV, pranešusi apie šį perbėgimą, pavadino tai didele

Vakarų žvalgybos tarnybų sėkme.

Pranešimuose nesakoma, kada O.Morozovas išvyko iš Rusijos ir ar jis dirbo CŽV iki savo išvykimo, ar pasiūlė informaciją tik išvykęs iš Rusijos.

Užsienio žvalgybos tarnyba yra iš esmės nerefornuotos KGB žvalgybos padalinys. O.Morozovas dirbo šios Rusijos žvalgybos centriniame štabe Maskvos priemiestyje.

Rusijos spauda ir pasaulio naujienų agentūros dar nepranešė, kuriame skyriuje jis dirbo ir kokios svarbos informacija disponavo.

„L.r.“

NAUJI GINKLAI

Vašingtono Pentagonas laiko naujų ginklų kūrimą svarbiausiu prioritetu, ir 1998 metais tam skirs 42 bil. dolerių, pranešė gynybos sekretorius W.Cohenas.

„Esminis jėgos struktūros sumažinimas po šaltojo karo pabaigos mums suteikė galimybę nutraukti arba atidėti daugelį programų. Tačiau dabar ši tendencija turi būti pakeista“, sakė W.Cohenas Atstovų rūmų Tautinio saugumo komisijai.

TRUMPAI

Baisiausia yda, kompromituojanti mūsų valstybę ir jos institucijas, yra kyšininkavimas ir korupcija. „Tam išnaikinti turi būti sutelktos negailestingos valstybės pastangos“, - žurnalistams pareiškė Seimo pirmininkas V.Landsbergis.

Seimo pirmininko teigimu, pasipriešinimas kovai su korupcija įvairiais lygiais yra toks, koki ir buvo galima numatyti: „Žemė jau dreba nuo to pasipriešinimo“.

V.Landsbergis mano, kad gali būti pradėtas rengti įstatymas, numatantis baudžiamąją atsakomybę už veiklą prieš valdžios institucijas. Kyšininkavimas reiškia ne tik valstybės skurdinimą, bet ir valstybės institucijų prestižo sunaikinimą. Tas, kuris naikina valstybės institucijas naikina ir pačią valstybę.

Lietuvos, Latvijos ir Estijos prezidentai, susitikę Estijos Otepės mieste, paragino NATO valstybes aiškiai pareikšti savo ketinimus dėl būsimos Baltijos šalių narystės Siaurės Atlanto aljanse.

Bendrame kreipimesiį NATO valstybių ir vyriausybės vadovus Algirdas Brazauskas, Guntis Ulmanis ir Lennartas Meri paragino NATO šalis paskelbti apie savo planus dėl Baltijos šalių dar prieš pirmąją plėtimosi bangą arba paskelbiant pirmąsias naujas nares.

Rygoje Lietuvos ir Latvijos delegacijos tęs derybas dėl jūros sienos.

Sios savaitės pradžioje Lietuvos užsienio reikalų ministrui A.Saudargui lankantis Rygoje, Latvijos vadovai pabrėžė „stiprią politinę valią“ spręsti derybose iškilusias problemas. „Aš važiuoju tikėdamasis išsiaiškinti, kas slėpi po šiuo pareiškimu“, - delegacijų susitikimo išvakarėse sakė Lietuvos derybininkų vadovas R.Sidlauskas.

Vyriausybė steigs specialų departamentą prie Krašto apsaugos ministerijos, kuris užsiims valstybės pasirengimu mobilizacijai.

Taip nusprendė Prezidento A.Brazausko vadovaujama Valstybės gynimo taryba.

Svarbiausias taryboje svarstytas klausimas buvo Mobilizacijos įstatymo įgyvendinimas. Prieita išvada, kad įstatymas negali būti įgyvendinamas, kol nėra struktūros, kuri užsiimtų valstybės parengimu galimai mobilizacijai.

Pagal Mobilizacijos įstatymą pasirengimo mobilizacijai reikalais užsiima Vyriausybė.

Valstybės gynimo taryboje taip pat išklaustas pranešimas apie pasirengimą kitąmet numatomam Lietuvos kariuomenės 80-mečio paminėjimui.

Tai, kad Baltijos šalims artimiausiu metu neatsivers ir Europos Sąjungos durys, pareiškė neįvardytas Europos Komisijos pareigūnas. Lietuva, Latvija ir Estija šiame pareiškime nebuvo

minimos, tačiau net ir labiau išsivysčiusioms Lenkijai, Vengrijai ir Čekijai ekspertai iš Briuselio nepatarė tikėtis narystės ES anksčiau kaip po 15 metų.

Balandžio mėnesi krovinių srautas per Lietuvą toliau didėjo, daugėjo krovinių Klaipėdos uoste.

Statistikos departamentas pranešė, jog krovinių perkrovimas Klaipėdos jūrų uoste šiemet padidėjo 32 proc. - iš viso jų per keturis mėnesius perkrauta 5,2 mln. tonų, o vien balandį - 1,2 mln. tonų.

Į laivus sausio-balandžio mėnesiais pakrauta 46 proc. krovinių daugiau, o iš jų iškrauta - 2,4 proc. mažiau nei pernai tuo pačiu metu.

Jūrų laivai, plaukiojantys su Lietuvos vėliava, per pirmąjį ketvirtį gabeno 1,065 mln. tonų krovinių - 13 proc. mažiau nei pernai tuo pat metu.

Geležinkeliais sausio-balandžio mėnesiais vežta 9,2 mln. tonų krovinių arba 12,3 proc. daugiau nei tuo pat laikotarpiu pernai. Tarptautinių krovinių srautas padidėjo 13,5 proc., jų nugabenta 8,2 mln. tonų.

Vilniuje įvykusiame Krikščionių demokratų partijos tarybos posėdyje buvo aptarta partijos nesėkmė savivaldybių tarybų rinkimuose. Pakeista valdybos sudėtis, jos pirmininku išrinktas stabybos ir urbanistikos viceministras V.Janonis.

Už uždarų durų posėdžiavo Socialdemokratų partijos taryba. Partijos vadovybė informavo, kad socialdemokratai nerems dviejų kandidatų, turinčių daugiausia galimybių laimėti Prezidento rinkimus: A.Brazausko ir V.Landsbergio.

Užsienio reikalų ministras A.Saudargas Rygoje su Latvijos valstybės ir vyriausybės vadovais aptarė integravimosi į Europos Sąjungą ir NATO, taip pat dvišalio bei regioninio bendradarbiavimo klausimus. Latvijos parlamento pirmininkas A.Cepanis patvirtino, kad Latvija neskuba paremti Lietuvos pastangų tapti regiono lydere kelyje į NATO.

Susitikęs su Vilniaus meru R.Paksu, Rusijos ambasadorius K.Mozelis pareiškė pageidavimą plėsti ambasados valdas Vilniuje ir užsiminė, kad tai siejama su galimu Lietuvos ambasados pastato Paryžiuje, kuriuo iki šiol disponuoja Rusija, grąžinimu Lietuvai.

Vilniaus bankas paskelbė patvirtintus pirmojo metų ketvirčio rezultatus. Bankas per tris mėnesius gavo 10,488 mln. litų pelno.

Banko valdybos pirmininkas Julius Niedvaras neslėpė, jog bankas turi ambicijų pradėti aktyvia

veiklą kitose Baltijos valstybėse, Baltarusijoje, Ukrainoje, Uzbekistane, Rusijoje ir Lenkijoje. Vilniaus bankas neatsisakė ketinimų dalyvauti privatizuojant valstybinius Lietuvos bankus.

Banko vadovas sakė, jog pelno gauta daugiau, negu planavo banko specialistai „Tai leidžia manyti, jog šių metų rodikliai bus ne blogesni negu planuota“, - kalbėjo J.Niedvaras, Vilniaus bankas šimet ketina uždirbti beveik 40 mln. litų grynojo pelno.

Karo nusikaltimais ir genocidu įtariamas buvęs Bosnijos serbų vadovas Radovanas Karadžičius gali pasiduoti tarptautiniam Hagos tribunolui, kartu pateikdamas Serbijos prezidentą Slobodaną Miloševićių kompromituojančius dokumentus.

Tai nenurodęs šios informacijos šaltinių, pranešė nepriklausomas Serbijos laikraštis „Naša borba“.

Laikraščio teigimu, buvęs Bosnijos serbų respublikos prezidentas R.Karadžičius jau perdavė Serbijos prezidentą kompromituojančius dokumentus nenurodytoms užsienio šalims, o gal net Hagos tribunolui.

Siuose dokumentuose išvardijami asmenys, kurie davė nurodymus Bosnijos serbų pajėgams per 1992-1995 metais vykusį Bosnijos karą. Manoma, kad tarp jų gali būti minimas ir Serbijos prezidentas S.Miloševićius.

S.Miloševićius karo pradžioje apginklavo Bosnijos serbų sukilėlius, kurie dabar kontroliuoja pusę Bosnijos ir Hercegovinos.

Cečėnai, kurie per pastaruosius metus visam pasauliui pademonstravo Kremliaus karo mašinos gremėždiškumą ir bejėgiškumą, patys buvo nustebinti incidento Rusijos oro erdvėje: su Maskvos leidimu pakilus skristi į Hagą Cečėnijos vyriausybės lėktuvų Rusijos teritorijoje pabandė nutupdyti keli naikintuvai.

Cečėnijos pirmasis vicepremjeras Movladis Udugovas paskubėjo pavadinti Rusijos naikintuvų akciją provokacija. Kaip paaiškėjo po pusdienio pasiaiškinių ir atsiprašinėjimų, tai buvo tik „nesusipratimas“. Rusijos saugumo tarybos sekretorius I.Rybkinas paaiškino, kad kažkas pasienyje atmetinai atliko savo darbą, o cečėnams teliko džiaugtis, kad vyriausybiniis Jak-40 nebuvo numuštas be įspėjimo.

Specialusis JAV pasiuntinys Artimuosiuose Rytuose Dennis Rossas dar kartą atvyko ir išvyko nepasiekęs apčiuopiamų rezultatų. Izraelio premjeras Benjaminas Netanyahu, turbūt jau galutinai nusprendęs nebesiderėti su palestiniečiais, nutarė tęsti stovybas arabų žemėse, o vienas jo ministras net pasiūlė aneksuoti pusę vakarinės Jordano upės pakrantės teritorijos, kad Izraelis būtų amžinai aprūpintas vandeniu.

Buvęs SSRS

komunistų partijos generalinis sekretorius M.Gorbačiovas paaukojo 25 mln. rublių Kazanės Dievo Motinos ikonos šventovės statybai jo gimtajame kaime Stavropolio krašte. Šventovė buvo pradėta statyti prieš keletą metų, tačiau dėl lėšų stokos darbai nutrūko. Stavropolio ir Vladikavkazo metropolitas Gedeonas sakė, jog šie pinigai leis netrukus atnaujinti statybos darbus.

Rusijos prezidentas B.Jelcinas atleido iš pareigų gynybos ministrą Igorį Rodionovą ir jo pirmąjį pavaduotoją Generalinio štabo viršininką Viktorą Samsonovą.

Per Rusijos gynybos tarybos posėdį B.Jelcinas griežtai sukritikavo gynybos ministerijos ir ginkluotųjų pajėgų vadovybę, nepatenkinamai vykdančią karinę reformą, ir pareiškė, kad jis priverstas „padaryti išvadas“.

Laikinoju gynybos ministru paskirtas strateginės paskirties raketinės kariuomenės vadas Igoris Sergejevas.

Keturiolika Siaurės Korėjos piliečių nedideliu laivu atplaukė į Pietų Korėją prašyti politinio prieglobsčio.

Vyriausias pabėgėlis - 49 metų Ahn Sun-Sukas pareiškė, kad savo tėvynėje jiems trūko ne tik laisvės, bet ir maisto.

„Situacija yra katastrofiška“, - atsakė pabėgėlis, paklaustas apie maisto trūkumą Siaurės Korėjoje.

Jungtinių Tautų duomenimis, badas šioje komunistinėje valstybėje gali prasidėti po kelių savaičių.

Ahn Sun-Sukas į Pietų Korėją maža medine valtimi atplaukė kartu su penkiais savo šeimos nariais bei kita aštuonių asmenų šeima. Jauniausiam pabėgėliui - vos dveji metai.

Sis pabėgimas priverė sunerinti Pietų Korėjos visuomenę. Šalies spaudoje pasigirdo bėgūnų dėl galimo masinio vadinamųjų „valčių žmonių“ antplūdžio.

Lietuvos diplomatai išvyko į Maskvą spartinti derybų dėl sienos. Nuo derybų baigties, be kita ko, priklauso galimas Lietuvos ir Rusijos prezidentų A.Brazausko ir B.Jelcino susitikimas.

Užsienio reikalų viceministras A.Januška ir Lietuvos derybininkų vadovas, įgaliotasis ministras R.Sidlauskas Maskvoje susitiks su Rusijos užsienio reikalų viceministru A.Avdejevu ir Rusijos derybininkų vadovu A.Obuchovu.

Ministras Pirmininkas G.Vagnorius - apie nusikalstamas struktūras: „Kūnas dar gyvas, ryšiai su žemesnėmis struktūromis išlikę, bet galva jau nukirsta“.

Krepšininkas R.Kurtinaitis - apie dvigubą apmokestinimą: „Jei nepavyks pakeisti šios tvarkos, turbūt teks važiuoti į Lukiškes. Tada kalėjime susiburs stipriausia Lietuvoje krepšinio komanda“.

Tebenaikinamos Lietuvos archyvo bylos

Balandžio 29 d. buvo sunaikinta Ypatingojo valstybės archyvo bylos, kurios priklausė LSSR Vidaus reikalų ministerijai.

Tą antradienį iš Vidaus reikalų ministerijos buvo pervežamos į Centrinį valstybės archyvą ano meto bylos. Pervežimui vadovavo Ypatingojo valstybės archyvo direktoriaus pavaduotojas Antanas Soliūnas. Dieną jis pastebėjo, jog iš Vidaus reikalų ministerijos išvažiuoja visiškai kitas, ne archyvui priklausantis sunkvežimis, ir jame sėdi šios ministerijos tarnautojai. Soliūnas sunkvežimį sustabdė ir norėjo patikrinti, kas vežama. Tarnautojai Soliūną piktai sudraudė, kad nekištų nosies, kur nereikia. Tačiau jis spėjo pamatyti iš maišų kyšančias bylas ir vieną 1954 metų bylą pasižymėti. Sunkvežimis nuvažiavo į Grigiškių popieriaus fabriką. Lydintis asmuo palaukė, kol bylos buvo sunaikintos. Soliūnas mėgino sulaukyti ir skambino Seimo nariui Antanui Stasiškiui, kuris bandė surasti Saugumo vadovą Jurgį Jurgelį, tačiau nepavyko.

Dėl šio įvykio kitą dieną tarėsi VRM viceministras Julius Adomaitis, Archyvų departamento direktoriaus pavaduotoja Veronika Karklielienė, Vyriausybės patarėjas Vidas Grigoraitis, Genocido ir rezistencijos tyrimo centro direktorė Dalia Kuodytė. Tos bylos priklausė Ypatingajam archyvui ir už jų saugojimą atsakingas archyvo vadovas Arūnas Bubnys. Tas archyvas priklauso Lietuvos valstybės archyvų departamentui, kurio direktorius Gediminas Ilgūnas.

Kas įsakė naikinti dokumentus

Vyriausybės nutarimas sako, jog dokumentus iš archyvo išnešti gali tik saugumo, prokuratūros ir teismų atsakingi asmenys įstatymų numatyta tvarka. Apie dokumentų naikinimą nėra niekur parašyta. Kodėl per 4 metus Gedimino Ilgūno vadovaujamos valstybės archyvas negalėjo perminti VRM archyvų, kurie labai svarbūs? VRM archyvus gaubia paslaptis. Koks VRM pareigūnas davė leidimą bylas vežti sunaikinimui? Kodėl nebuvo vadovautasi valstybės įstatymu? Įstatymas numato, jog pareigūnai, pažeidę Lietuvos Respublikos archyvų įstatymą, traukiami atsakomybėn nustatyta tvarka. 1990 m. šimtai žmonių saugojo KGB rūmus, kad sovietai neišvežtų archyvų iš Lietuvos. Dalį vistiek jiems pasisekė išgabenti į Maskvą. Bet niekas nesirūpino Vidaus Reikalų ministerijos archyvais, kurie, kaip dabar paaiškėjo, buvo naikinami.

Vytautas Landsbergis, Lietuvos Respublikos Seimo pirmininkas, šį įvykį pavadino kaip „ypač skandalingą valstybinio masto įvykį“. Toks incidentas yra „pasityčiojimas iš mūsų valstybės ir visuomenės, ir ji privalo iširti aukščiausios valstybės institucijos“.

Už visus ypatingos reikšmės archyvinis dokumentus atsakingas Vidaus Reikalų ministras V. Žiemelis, rašo „Lietuvos Aidas“. Jis dabar pasakė, jog, kol nebus išstirtas šis įvykis, nė viena byla nebus pajudinta. Ir visi įstatymus

pažeidę pareigūnai bus nubausti. Gi minėtam pareigūnui Soliūnui tuo metu buvo paaiškinta, kad tai menkavertės bylos ir tai vyksta nebe pirmą kartą - jos išvežamos į Grigiškių popieriaus fabriką. Tas asmuojam sakęs, jog jis vadovaujasi VRM vidaus instrukcijomis nereikalingas bylas sunaikinti. Pagal įstatymą visos bylos iki 1990 m. kovo 11 d. yra Archyvų departamento jurisdikcijoje. Soliūno manymu - didžiausia blogybė, kad tarnautojai įstatymų nesilaiko. Vis neaišku, kas davė įsakymą tas bylas išvežti.

Nauji faktai

Paaikėjo, jog sunkvežimį į Grigiškių popieriaus fabriką lydėjo 3 ar 4 lengvieji automobiliai, kuriuose buvę gal 10 civilių asmenų. Tą sunkvežimį lydėję asmenys prašė tuos dokumentus sunaikinti nedelsiant. Bet kai to jiems nepavyko padaryti, tai tuoju susirišo su Naujųjų Verkių popieriaus fabriku ir skubiai išvažiavo. Tiekimo skyriaus viršininkas Jonas Rainys pasakojo, jog jis yra girdejęs kalbant apie perdirbti atvežtas KGB bylas. Reikėję nuo dokumentų nuimti nuotraukas. Verkių fabrike sakė nieko apie archyvų naikinimą nežina, tačiau Saugumas jau domėjosi tuo klausimu. Rusiškai tarnautoja paaiškinusi, kad sunkvežimis tikrai buvo atvežęs makulatūrą. Popieriai ir dokumentai buvo sudėti į audeklineis maišus. Keliais automobiliais atvykę palydovai patys atliko perdirbimo darbą. Ten viršininkas Vaitkevičius buvo klausiamas pasakyti sunkvežimio numerį, bet jis atsisakė tai pasakyti.

Pagaliau išaiškėjo, jog, kai komercijos direktorius Petras Sadauskas griežtai klausė minėtąjį Vaitkevičių, ar buvo atvežtos bylos, išaiškėjo, kad iš tiesų taip buvo padaryta. Sunkvežimį lydėję asmenys prie dokumentų nieko neprileidė ir patys tuos dokumentus kišo į malimo mašiną ir juos sunaikino. Pavyko sužinoti ir sunkvežimio numerį, kurį užsirašė skyriaus viršininkas - 845. Dokumentai buvo atvežti ne įstaigos, bet asmens vardu. Ji negalėjusi gerai išskaityti pavardės, bet kažkas panašu į Bieliūną...

Dalia Kuodytė, Lietuvos genocido ir rezistencijos tyrimo centro direktorė, žurnalistams sakė, jog įstatyme parašyta aiškiai, kad visi iki 1990 m. kovo 11 d. LSSR VRM surašyti dokumentai priklauso Archyvų departamentui, nežiūrint kad Ypatingojo archyvo vadovas Arūnas Bubnys teigia, kad tos bylos nepriklausė Ypatingajam archyvui, o „Lietuvos Aids“ paskelbtą žinią pavadino neatitinkančia tiesos. Po 1992 m., kai buvo patvirtintas archyvų įstatymas, visi minimi dokumentai perėjo Archyvų departamento jurisdikcijon. Negalima visai kalbėti, kad tai buvo menkavertė dokumentai, sakė Kuodytė. Genocido ir rezistencijos tyrimo centro direktorės manymu, už archyvų sunaikinimą atsakingas ir Vidaus reikalų ministras V. Žiemelis. Jis savo kaltės nenigia ir sako, kad reikia viską išsiaiškinti. Valdininkai, kurie nevykdo savo pareigų, normalioje valstybėje turėtų atsistatydinti. „Nežinojimas nuo atsakomybės neatleidžia“, sakė Kuodytė. Vidaus reikalų ministras Julius Adomaitis pažadėjo sužinoti per 10 dienų kas įsakė sunaikinti dokumentus. LAvr

Nauja vyskupija ir trys nauji vyskupai

Pirmasis Šiaulių vyskupijos vyskupas E. Bartulis.

Popiežius Jonas Paulius II įsteigė naują Šiaulių vyskupiją ir pirmuoju jos vyskupu paskyrė kunigą E. Bartulį, dirbusį Kauno tarpdiecezinės kunigų seminarijos rektoriumi.

Prieš porą metų kun. E. Bartulis lankėsi Australijoje praveddamas lietuviams katalikams rekolekcijas.

Taip pat popiežius Vilniaus arkivyskupo augziliaru (pasaulietine prasme būtų galima laikyti pavaduotoju) ir titulinu Vulturaros vyskupu paskyrė kunigą J. Borutą, jėzuitų ordino provincijolą Lietuvoje, bei Kauno arkivyskupo augziliaru ir titulinu Kastro vyskupu - kunigą R. Norvilą, anksčiau dirbusį šios vyskupijos kancleriu, o dabar baigiantį teologijos studijas Romoje. „L.r.“

Viltis milijonui šalies žmonių - trys milijardai litų

Atkurtos gyventojų santaupos, finansų ministro Algirdo Semetos teigimu, šalies gyventojams turėtų būti baigtos išmokėti per artimiausius trejus metus. Tam neprireiks biudžeto lėšų.

Finansų ministras mano, jog iš viso santaupų atkūrimui prirėiks apie 3,2 milijardo litų, o santaupos bus atkurtos beveik milijonui šalies gyventojų.

Gyventojų sąskaitos Lietuvos taupomajame banke turėtų būti atkurtos iki šių metų pabaigos, o pinigai bus pradėti išmokėti jau kitais metais.

Vyriausybė žada atkurti gyventojų sąskaitas, buvusias Lietuvos taupomajame banke iki 1993 metų birželio 24 dienos.

Finansų ministro teigimu, bus atkuriamą tą dieną faktiškai turėta indėlio suma.

Paskutinė santaupų atkūrimo įstatymo redakcija numato, jog atkuriamą indėlio suma negali viršyti 6000 litų.

Tuo tarpu žmonėms, nukentėjusiems per 1991 metų Sausio įvykius, politiniams kaliniams ir tremtiniams atkuriamą suma nebus ribojama 6000 litų.

Atkurtos santaupos pirmiausia bus išmokamos tiems šalies gyventojams, kurie yra vyresni nei 85 metų, bei pirmos grupės invalidams. „L.r.“

KOVA SU APGAULE

K. Astravas

Kaip „Lietuvos aidas“ 1997.11.18 pranešė, Lietuvos prokuratūra veda labai stambią naftos vagystės ir kontrabandos bylą, apie kurią mažai laikraščių, ypač iševijos, drista kalbėti. Ši stambi byla yra visais galimais būdais vilkinama naudojant gąsdinimo, terorizavimo, išsipirkimo-papirkimo metodus.

Kaip „LA“ teigia, 1995 m. balandžio 5-11 d., Valstybės saugumo ir muitinės pareigūnai sulaukė iš Mažeikių įmonės rajono išvažiuosį geležinkelio 59 cisternų ešaloną. Kaip dokumentai tvirtino, vežė šildymo krovinių kurą. Patikrinus jį buvo rasta, kad tai dyzelinis kuras 420 litų brangesis už toną negu krosnių kuras. Tuo būdu apytikriai Mažeikių įmonės vadovybė buvo suplanavusi į savo kišenę paimti per 5 milijonus litų. Apeliacinis teismas keturis Mažeikių įmonės darbuotojus pripažino kaltais klastojos dokumentus parduodant dyzelinį kurą kaip krosnių kurą. Teismas paskyrė stambias pinigines baudas naftos laboratorijos tarnautojams, o vadovams - konfiskuoti pusę jų turto. Nugąsdintas įmonės generalinis direktorius Bronislovas Vainora atsistatydino.

Nors šios naftos pirkejai latviai patvirtino, kad tai buvo dyzelinis kuras, bet Šiaulių

apygardos teismas net du kartus kaltinamuosius išteisino. Apeliacinis teismas panaikino apygardos teismo sprendimą.

Tirti bylą sunku net ir tada, kai viskas būna įrodyta. Sunkiausia yra nuteisti kaltinamuosius ypač tada, kai kišasi ir Maskva. Prokuroras apgailestavo, kad Mažeikių įmonė, supykusi ant prokuroro, nebegamino krosnių kuro, tuo būdu šaldydama gyventojus.

Užsienio lietuviai, norėdami padėti savo tautiečiams Lietuvoje kovoti su korupcija, turėtų ne vien tik vaišinti ir visur vežioti atvykusius iš Lietuvos pareigūnus, buvusius ministerius, seimo narius, premjerus, bet ir drąsiai juos klausyti, kada sustabdyt korupciją, kuri yra lygi tautos naikinimui.

II pasaulinio karo grobiai negizta savininkams. Vokietijos žiniomis, sovietai išvežė iš Vokietijos po karo daugiau negu 200,000 meno kūrinų, nesuskaičiuotą kiekį vertingų knygų ir dokumentų. Vokietija dabar derasi, kad tas lobis būtų grąžintas. Išvežtų paveikslų tarpe yra Rembrandt, Renoir, El Greco, Goya, Van Gogh ir Degas kūriniai. Rusai laiko, jog tai dalinė kompensacija už vokiečių pridarytus nuostolius karo metu Rusijoje. Saltojo karo metu tas lobis buvo saugojamas KGB sandėliuose.

Išėjimas dailininkas - vėl Lietuvoje

Vytautas Kazimieras Jonynas su dukra Giedra Jonynaitė Vilniaus oro uoste. G. Svitajaus (ELTA) nuotr.

Iš Niujorko į Lietuvą atskrido vienas žymiausių lietuvių išėjimo dailininkų profesorius Vytautas Kazimieras Jonynas, jį lydintys artimieji.

Nors dailininkas gimtinėje praleidžia vasaras jau ne pirmą dešimtmetį, šis jo apsilankymas - ypatingas. Kovo mėnesį 90-ąjį gimtadienį atšventęs V.K. Jonynas dalyvaus jo jubiliejui skirtuose renginiuose.

Visą ciklą dailininko gimimo sukakčiai skirtų renginių jau anksčiau organizavo Tėviškės pažinimo fondas, kitos organizacijos. V.K. Jonyno 90-mečiui skirtas vakaras vyko jo gimtojo Ūdrijos kaimo Alytaus rajone pagrindinėje mokykloje.

Vakaronės, iškiliam dailininkui skirtos viktorinos surengtos Druskininkuose. Šiame Dzūkijos kurorte V.K. Jonynas

nuolat vasaroja jau keletą dešimtmečių, nuo 1989 metų čia veikia jo vardu pavadinta galerija.

V.K. Jonynas studijavo Kaune ir Paryžiuje.

Pokaryje pasitraukęs į Vakarų, Vokietijoje, Freiburgo mieste, jis įsteigė Taikomosios dailės institutą ir kurį laiką jam vadovavo.

Nuo 1952 metų dailininkas gyvena Niujorke, kur ir gimė brandžiausi jo grafikos, vitražo, skulptūros darbai. V.K. Jonyno kūriniai puošia Lietuvos kankinių koplyčią Sv. Petro bazilikoje Vatikane, daug Amerikos bažnyčių.

Vilniaus dailės akademija V.K. Jonynui yra suteikusi Garbės daktaro vardą. Už nuopelnus Lietuvai dailininkas yra apdovanotas Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ordinu.

„L.R.“

„Žemaitis“ išplaukė į jūrų mūšio rajoną

Fregata „Žemaitis“ Baltijos jūroje.

T. Dambrausko nuotr.

Lietuvos karinių jūrų pajėgų fregata „Žemaitis“ išplaukė į tarptautines NATO ir partnerių pratybas „Cooperative Banners 97“. Klaipėdoje dislokuoto 7-ojo Pajūrio dragūnų bataliono kariai į jasišvyko vėliau.

NATO pratybos vyko Švedijos ir Norvegijos teritorinėje jūroje ir krante. Jose dalyvavo sausumos, aviacijos ir karo laivyno padaliniai iš JAV, Anglijos, Italijos, Prancūzijos, Suomijos, Švedijos, Lenkijos, Ažerbaidžano, Baltijos šalių. Rusija šiose pratybose nedalyvavo.

Pratybų metu Katego ir Skagerako sąsiauriuose manevravo 37 karo laivai iš 12 valstybių. Lietuvai atstovavo 111 karių.

„Pagrindinis NATO pratybų tikslas - tobulinti kariuomenės ir jos štabų veiksmus konfliktų situacijose, įgyvendinant taiką“, - sakė Lietuvos karinių jūrų pajėgų vadas komandoras Raimundas Baltuška. Jūroje laivai manevravo kovos rikiuotėje, plaukė per minų

laukus, šaudė į taikinius, žvalgė povandeninius laivus. Sausumoje buvo imituojami ginkluoti susirėmimai. Lietuvos kariai veikė vienareikšmiškai su latviais ir danais.

Gegužės 30 dieną prasidėjo pratybos, kurioms vadovavo NATO jungtinių karo pajėgų Siaurės Vakarų Europai vadas oro maršalas Johnas Cheshire'as, truko visą savaitę. Karo flotilė lankėsi Geteborgo ir Kristiansan'o uostuose.

Į Danijos sąsiaurius įplaukė didžiausi JAV raketiniai minininkai „Anso“ ir „Cape George“, Norvegijos, Švedijos ir Lenkijos povandeniniai laivai.

Iš NATO pratybų grįžęs „Žemaitis“ birželio viduryje išplauks į Gdynę, kur prasidės kitos Baltijos jūroje rengiamos JAV karo laivyno pratybos „USA Baltops 97“. Jose dalyvaus 50 karo laivų iš 13 valstybių.

Lietuvos statybos įmonės Sibire

Tomas Juknevičius

Siemet visos Rusijos Sibire (Tiumenės srityje) dirbančios Lietuvos statybų bendrovės darbu turės daugiau negu pernai. Tuo įsitikino Sibire lankęsis Lietuvos statybininkų asociacijos prezidentas Adakras Šeštakauskas.

Bendroji Rusijos ir Lietuvos įmonė „Sibsta“ Poikovskio gyvenvietėje naujų naftos ir dujų verslovių darbuotojams stato daugiaaukščius gyvenamuosius namus.

Praėjusiais metais „Sibsta“ atliko 55 mlrd. rublių (38 mln. litų) vertės darbų. Siemet užsakymų turima aštundaliu daugiau, pavyzdžiui, bus pradėti statyti trys daugiaaukščiai namai. Tačiau užsakovai vėluoja sumokėti už atliktus darbus. „Sibstoje“ dirba 480 žmonių, iš jų 33 - rusai.

Vakarų statybos koncernas Surgute dujininkams praėjusiais metais galutinai įrengė viešbutį. Koncernas atliko 10 mln. litų vertės darbų. Sibire dirba 230 Vakarų statybos koncerno žmonių.

Kauno „Kaustos“ padalinys Sibire dirba 500 žmonių. Liepos mėnesį kauniečiai turėtų užbaigti

modernią 1290 vietų vidurinę mokyklą, pastatytą iš lietuviškų medžiagų, joje sumontuoti Panevėžyje gaminami mokykliniai baldai.

„Kausta“ išliejo pamatus dar trims devynaukščiams namams. Taip pat įrengiamas „Kogalymneftegaz“ administracijos pastatas. „Kaustos“ praėjusių metų darbų Sibire mastai - 40 mln. litų. Siemet jie turėtų padidėti dešimtadaliu.

Kogalyme taip pat dirba 300 Lietuvos kelininkų.

Sovietiniais laikais Sibiro statybose dirbdavo tūkstančiai vyrų iš Lietuvos, o maistą jiems ruošdavo keliasdešimt virėjų. Dabar vyrai maistą gamina patys. Lietuvos statybininkai 2 mėnesius dirba Sibire, mėnesį ilsisi Lietuvoje. Vidutiniškai per mėnesį jie uždirba apie 2 tūkst. litų.

Statistikos departamento duomenimis, per pirmuosius du šių metų mėnesius šalies statybininkai užsienyje atliko statybos montavimo darbų 22 proc. daugiau nei per tą patį praėjusių metų laikotarpį. Ne Lietuvos teritorijoje darbų atlikta už 48,7 mln. litų. Iš jų 96 proc. - Rusijoje.

„L.R.“

Š. Marčiulonis kalba apie praeitį, dabartį ir ateitį

Gintautas Alksnis

„Noriu leisti smegenims paisėti. Vėliau galvosiu apie pašitobulinimą, nes, be praktinių žinių, reikia ir teorinių. Kol kas dar nesu apsisprendęs dėl mokslo įstaigos. Ieškau, lyginu“, - sakė krepšininkas Šarūnas Marčiulonis.

32 metų Š. Marčiulonis po šio sezono atsivieškino su NBA. Amerikos profesionalų lygoje lietuvis žaidė aštuonis sezonus.

Š. Marčiulonis grįžo į Lietuvą. Prieš išskridamas į tėvynę jis davė interviu „Lietuvos rytui“.

Paklaustas, ar neatstovaus Lietuvos rinkinei Europos čempionate, buvęs NBA krepšininkas teigė: „Gal užsoksiu į Ispaniją. Kaip žiūrovas“.

„Jei ateityje ir žaisiu krepšinį - tai tik savo malonumui, teigė Š. Marčiulonis - Nesiruošiu dėl pinigų aukoti sveikatos. Žinau, kas yra sveikata, kadangi jau esu dalį jos praradęs. Už pinigų sveikatos nenusipirksi. Jeigu galimybė užsidirbti žaidžiant bus susijusi su sveikatos praradimu - į tokią „galerą“ listi nesiruošiu“.

Š. Marčiulonis ketina studijuoti verslą. R. Jurgaičio nuotr.

Beje, Š. Marčiulonis pakviestas liudininku į Lietuvos rinktinės puolėjo A. Karnišovo vestuves, kurios vyks liepos mėnesį Niu Džersyje (JAV).

Lietuvoje Š. Marčiulonis ketina būti porą savaitių.

Po to jis grįš į Kalifornijos valstijos San Diego miestą - ten krepšininkas nusipirko namą.

Lietuva tarptautinių santykių plotmėje

Italijos draugija tarptautinių santykių plėtojimui surengė dvi konferencijas, kur tiesiogiai kalbėta ir apie Lietuvos reikalus: Lietuvos siekius, perspektyvas ir vietą tarptautinėje bendruomenėje. Pirmoji konferencija, kurioje pranešimą tema „Lietuva: Europos vizija“ skaitė Lietuvos užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas, vyko pirmadienį, gegužės 5 dieną. Gegužės 8-9 dienomis ta pati Italijos draugija tarptautinių santykių plėtojimui surengė studijų dienas „Europa ir Baltijos valstybės“. Pirmojoje sesijoje „Baltijos kraštų ir Italijos

prekybiniai santykiai“ pranešimą skaitė Lietuvos ambasados patarėjas Rokas Bernotas, pateikęs išsamią statistiką apie Lietuvos ekonominį potencialą ir verslo ugdymo perspektyvas. Antrojoje sesijoje, kur buvo kalbama apie Baltijos kraštų saugumo modelį, pranešimą skaitė Lietuvos gynybos ministerijos atstovas Renatas Norkus. Trečiojoje ir baigiamosioje sesijoje, kur buvo aptarti Baltijos šalių ir Europos Sąjungos santykiai, pranešimą skaitė Lietuvos užsienio reikalų ministerijos politikos planavimo skyriaus vedėjas Rimantas Morkvėnas. LRTV

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Birželio trėmimus minėję „Tėviškės Aidių“ ekspedicija birželio 13d. paruošus laikraštį pašto siuntimui, kartu su redaktorium, administratorium, kompiuterio specialiste. Prel. Pr. Dauknyš čia visų vardų aukojo šv. Mišias Parapijos Namų Aušros Vartų Šv. Marijos koplytėlėje už Lietuvos kankinius, bolševikų ištremtus vergų darbams į neaprepiamus Sibiro plotus. Koplytėlėje prieš Mišias jautrų eilėraščių paskaitė poetas Juozas Mikštas. Liturginius skaitymus atliko redaktorius Edvardas Sidlauskas ir padėjo kunigui išdalinti šv. Komuniją abiems pavidalais. Popamaldų sekė kavutė. Prisiminėme savo brolius ir sesutes ištremtuosius į Sibirą.

Užsisakė „Tremtinį, „Laisvės Kovų Archyvą“ ir aukojo Partizanų F-dui

\$200 F.Guzas, \$100 V.Kabailienė, po \$60 V.Vaitiekūnienė, A.Juodgalvis, S.Katinas; po \$50 M.Žiogienė, L.Pučius - Lietuvos Partizanų F-dui (LPKTS).

Lietuvos Politinių Kalinių ir Tremtinių S-gos Tarybos pirmininkas A.Lukša siūnia nuoširdų „Ačiū“, mūsų remėjams už \$1200 kurių dalis bus panaudota prenumeratai ir kita dalis paskirta reikalingiems paramos.

Ačiū, LPKTS remėjams.

V.L. Mačys

Marijampolės Marijonų Gimnazijos atkūrimui per kun. Vaclovą Aliulį, MIC,

Australijoje paaukojo:

\$500 Dr. Gražina Klimavičienė, Perthė. \$405 Pertho Lietuvių Bendruomenė. Po \$50 Alfonsas Čižeika, Perthė; \$50 Nenurodžiusi savo pavardės, Sydney, Algimantas ir Dalia Burneikiai, Sydney; Eugenija Mackevičienė, Melbourne. \$500 Katalikių Moterų Draugija, Melbourne; \$890 Melbourne lietuviai, pagal aukų lapus; \$300 prašęs neskelbti pavardės, Melbourne. \$100 Magdalena Siaciūnienė, Kingston; \$120 Hobarto lietuviai; \$50 Lietuvos Studijų Sambūris, Sandy Bay; \$60 Launcestono lietuviai. Iš viso AU\$ 3125-00.

Igalioji bei įsipareigoję toliau priiminėti šiam tikslui aukas: kun. Juozas Petraitis, MIC, ir p. Augustinas Kubilius, Adelaidėje ir p. Antanas Kramilius, OAM, JP, Sydnejuje.

Tikimasi, kad bus norinčių per šiuos asmenis Marijonų

Henrikui Kaladei ir Zigmui Augaičiui nuoširdus ačiū už Parapijos Namų garažo elektronini sutvarkymą.

Parapijos išlaikymui \$50 atsiuntė paštu be pavardės, be adreso, tik ant voko antroje pusėje mėlynu paišeliu buvo užrašyta „Už 97 metus“. Prašom atsiliepti.

Labdaros siuntiniai į Lietuvą

Melbourno Lietuvių Klubo Valdyba organizuoja labdaros siuntą į Lietuvą.

Siuntiniams dėžės galima gauti Lietuvių Namuose kiekvieną sekmadienį, pradedant birželio mėn. 15d., nuo 12 iki 2 val. p.p.

Dėžės kaina, įskaitant pristatymą į namus, \$45-00. Svoris - nedaugiau 30 kg. Dėžės dydis - 64 x 35 x 35cm

Nedėkite į siuntinį pinigų, taip pat alyvos plastikinėse bonkose.

Klubo valdyba dės visas pastangas, kad siuntiniai saugiai pasiektų gavėjus, bet atsakomybės neprisiima.

Siuntinių pristatymo data bus pranešta vėliau. Pristatant siuntinius - turėti dėžės pirkimo pakvitavimą. Norint daugiau informacijų kreiptis: V.Bosikis, tel. 9458 1637.

Melb. Lietuvių Klubo Valdyba

Kėdainių Invalidų Veiklos ir Reabilitacijos centras „Likimas“

Nuoširdžiai dėkojame visiems Melburno geradariams, o ypač poniai T.Jurgelaitienei, kuri surinko ir perdavė per poną Petrą Mačį humanitarinę pagalbą mūsų įstaigai \$350-00.

Paaukotos lėšos paskirstytos taip:

- Katalikių Moterų Draugijos Kėdainių skyriui - \$50.
- Aklųjų ir silpnaregių sąjungos Kėdainių skyriui - \$200.
- Invalidų centrui „Likimas“ - \$100.

Lėšas perduotas per poną Petrą Mačį, priėmė: Irena Leškienė, gydytoja, Invalidų centro „Likimas“ direktorė.

Jei kada nors kas nors iš geradarių lankysitės Lietuvoje, būtinai užsukite į Kėdainius į centrą „Likimas“, būsit priimti kaip brangiausi svečiai.

Su pagarba Irena Leškienė direktorė

Gimnazijos atkūrimui paaukoti tiek Adelaidės bei Sydnejaus, tiek kitų vietovių lietuvių, kurie neturėjo galimybės tai padaryti man besilankant.

Gerasis Dievas dosniai telaimina visus mūsų geradarius!

Su meile ir malda -

Kun. Vaclovas Aliulis, MIC
Marijonų vienuolijos generalinis vikaras

Mielas Prelate Pr. Dauknyš STD

Su visais Australijos lietuviais džiaugiamės ir sveikiname! Tikrai malonu, kad Sv. Sostas įvertino Jūsų nuoširdžių tarnybą Bažnyčiai, Lietuvai ir gyvenamam kraštui. Meldžiamės, kad Dievulis Jūs ir toliau lamintų apaštališku uolumu ir sveikata, kad dar ilgus metus galėtume džiaugtis Jūsų malonia draugyste ir kunigišku patarnavimu. Sveikinimai visiems lietuviams.

Nuoširdžiai Jūsų

† Paulius A. Baltakis OFM

Vyskupas lietuviams katalikams išeivijoje

Nuoširdžiai sveikiname

Didžiai Gerbiamą Prelatą dr. Praną Dauknį atsiekusį tokį aukštą pripažinimą sielovados darbe ir linkime geros sveikatos ir daug laimingų metų.

Melbourno Pensininkų Sąjungos valdyba ir nariai

Prelatui dr. Pranui Daukniui

Didžiai gerbiamas Prelate, Latrėbės slėnio ir Sale lietuviai nuoširdžiai sveikina ir džiaugiasi, kad buvo įvertintas Jūsų ilgametis pastoracinis darbas.

Dėkojame, kad esate ir lietuviybės švyturys. Mes visi linkime Jums dar daug sveikų ir darbingų metų.

Latrėbiečiai ir Sale lietuviai

A. † A. PAULINA DONIELIENĖ

Buvusi ilgametė „Tėviškės Aidių“ skaitytoja ir dosni remėja, atsiveikindama su šiuo pasauliu, savo testamente nepamiršo ir „Tėviškės Aidių“ paskirdama jiems 3000 dolerių katalikiškos spaudos puoselėjimui. Amžina ramybė jai Viešpaties globoje.

Australijos Lietuvių Katalikų F-jos Valdyba

Paulina Donielinė, tada dar Putriūtė, gimė 1906 m. gruodžio 4d. didelėje ūkininkų šeimoje Stalmokų kaime, Žagarės valsčiuje, Sialiuų apskrityje. Baigusi vidurinę mokyklą ir mokytojų kursą, ji buvo paskirta į senos praeities Satraminių kaimą, Mosėdžio valsčiuje (Žemaitijoje). Vėliau šeima persikėlė į Plunge, kur jos vyras Povilas buvo įkūręs „Ryto“ knygyną, o ji pati tapo valsčiaus mokyklos vedėja.

Australijon su šeima atvyko 1948 m. gale ir apsigyveno Sydnejuje. Nuo 1988 m. jau kaip našlė, gyveno savo bute Bankstown'e. Lietuvių Namų kaimynystėje. Paulina buvo gili patriotė, religinga moteris ir kartu atjaučianti kitų žmonių vargus. Kaip Moterų Soc. Globos Draugijos narė, ji daug laiko skyrė plačiam ligonių lankymui. Ji negailėjo aukos lietuviškiems, labdariniams, religiniams tikslams, o vėliau - atgimusių Lietuvos reikalams. Ji buvo pirmoji užsienio lietuvė,

Paulina Donielienė

stambia auka parėmusi Rainių kankinių koplyčios statybą. Ji buvo ir nuolatinė Australijos Lietuvių Fondo rėmėja.

Paulina Donielienė mirė 1996 m. lapkričio 6d. Nebėra gyvųjų tarpe jos šešių brolių ir seserų, bet Australijoje lieka sūnus Vytautas ir dukra Danutė Karpavičienė, anūks Laura Belkienė ir Ramona Kubilienė bei keturi proanūkai.

Lietuvos Caritas Federacija Vilniaus Arkivyskupijos Seimos Centras

Sirdingai dėkojame ponui Kazimierui Butkui, parėmusiam mus 25000 Australijos dolerių suma vaikų ir paauglių nusikalstamumo prevencinę programą „Vilties Angelas“.

Tai moralinės dvasinės ir materialinės pagalbos programai beglobiams gatvės ir asocialių šeimų vaikams bei paaugliams. Tokių vaikų ir paauglių Lietuvoje šiuo metu sparčiai daugėja.

Labai dėkojame ir meldžiame Viešpatį Jums sveikatos bei globos, pone K.Butkau, kad paremiate mūsų nelengvą, bet vaisingą pasiryžimą dirbti ir kovoti už Lietuvos jaunimą.

Su pagarba

Vilniaus Arkivyskupijos CARITAS Seimos centro vadovė Marija Einorienė

Trėmimų minėjimas

Latrobe Valley, Sale ir apylinkių lietuviai bausiuosius 1941 m. birželio trėmimus minėjo Servacijaus ir Alvinos Sabrinskių sodyboje prie Moe miesto ant kalno eukaliptų miške. Pasitaikė saulėta graži diena, nors jau australiška žiema. Iš Melbourne atvyko jau mūsų naujasis prelatas Pr. Dauknys su Katalikų Federacijos pirmininku - „Tėviškės Aidu“ redaktorium ir jo žmona Maryte, o Melbourne Parapijos choras autobusų, vadovaujamas ir dirigentas Zitos Prašmutaitės. Čia 12 val. prasidėjo šv. Mišios visų dalyvaujančių vardu už Lietuvos Sibiro kankinius. Choriui prie elektrinių vargonėlių grojo Rita Mačiulaitienė, palydėdama melodingas giesmes: „O Amžinybės Viešpatie“, „De profundis“, „Palaimink Lietuvą nuo kryžiaus“, „Jau štai Karalius Kristus žengia“. Dar per minėjimą: „Nuliūdo kapai“. Liturginius skaitymus atliko Veronika Koženiauskiene. Tikinčiųjų maldą - Edvardas Sidlauskas. Mišioms patarnavo Justinas Varkalis. Kun. Prel. Pr. Dauknys tarė žodį apie bausiuosius trėmimus, tautos kankinius, o Sibire keturios lietuvaitės sukūrė maldas „Marija gelbėk mus“. Po kelių metų tas rankraštis pasiekė net Popiežių

Paulių VI-tą, kuris teikė Apaštalinį Palaiminimą toms lietuvaitėms Sibire ir tą maldų knygelę išgarsino pasauliui. Visi ėjo prie šv. Komunijos! Mišias baigėme „Marija, Marija“ giesme.

Minėjimo paskaitai Veronika Koženiauskiene pakvietė viešnią iš Melbourne Marytę Sidlauskiene. Paskaitininkės žodžiai buvo taip gyvi Tėvynės meilės persunkti Sibiro taigų kanciose ir tas paskaitos pusvalandis greitai prabėgo. Lauksime, kad ši paskaita būtų laikraštyje atspausdinta. Choras pagiedojo „De profundis“ giesmę. Seniūnė Veronika Koženiauskiene padėkojo Melbourne Parapijos chorui, paskaitininkei ir visiems dalyviams ir pasveikino mūsų kunigą Pr. Dauknį, jam gavus Sv. Tėvo Jono Pauliaus II garbės Prelato titulą ir įteikė vietos gyventojų pasveikinimą su parašais ir dovaną. Visiems sugiedojo Lietuvos Himną, lauke prieš saulę buvo padaryta bendra nuotrauka. Sekė suneštinės vaišės ir jų metu buvo loterija ir pelną \$110 paskyrė „Tėviškės Aidams“. Iš visos apylinkės ir svečiai čia buvo 50 žmonių. Kas juos sukvietė? Jūs sukvietė gyva Tėvynės Lietuvos meilė!

P.D.

EUROSKEPTIKŲ NUOSTATOS

Lietuvos korespondentinio Europos Sąjungos informacinio centro direktorius Saulius Smalys pataria Lietuvos pramonininkams aklaui neskubėti į Europos Sąjungos glėbį. Pramonininkų konfederacijos išplėtiniam prezidentumo posėdyje balandžio 22d. jis aiškino, kad „nežinant ES žaidimo taisyklių, galima susiplėstyti kelnes“. Staigiai įėjus į Briuselio reguliuojamą rinką, S.Smalyo nuomone, bus sužlugdyti Lietuvos žemės ūkis ir maisto pramonė, kiti gamintojai.

Kitamet ES gali išsireikalauti dukart sumažinti muitus įvežamoms prekėms į Lietuvą, nes šiemet muitų mažinimas buvo sustabdytas,

prognozavo ES centro vadovas. Be to, jis teigė, kad ES visiškai nesuinteresuota pirkti lietuviškus maisto produktus, nors jie yra geros kokybės.

Pramonininkams S.Smalyso patarė kuo skubiau įmonėse atlikti tarptautinį auditą, taip pat įvesti ekologinį auditą. Panašu, kad ES šalyse bandys perkelti teršiančią aplinką gamybą į postsovietinį regioną. „Į Lietuvą gali būti perkelta maisto perdurbimo pramonė“, sakė pranešėjas. Nuo į šalį plūstančio šlamšto ir atliekų S.Smalyso siūlė sumaniau gintis ekologijos ginklais.

Pasigendama Rusijos istorinės atminties

Tai, kad Rusijos užsienio reikalų ministras J.Primakovas Baltijos valstybes vadina buvusiomis sovietinėmis respublikomis, Seimo pirmininko V.Landsbergio manymu, rodo, jog jis neturi istorinės atminties. „Jis neprisimena nei Ribbentropo-Molotovo pakto, kurį pasmerkė pats SSRS liaudies deputatų suvažiavimas, nei inkorporacijos, kurią pasmerkė Rusijos Federacija Lietuvos ir Rusijos sutartyje“, - sakė

V.Landsbergis.

Taip jis komentavo Rusijos užsienio reikalų ministro pareiškimą, jog Rusija neketina kartoti SSRS veiksmų ir nežada įvesti savo kariuomenės į buvusias SSRS respublikas, jei šios bus pakviestos stoti į NATO.

Tai, V.Landsbergio teigimu, yra gerai, nes „tekdavo girdėti ir grasinimų pradėti karą, jei mes elgsimės kaip suvereni valstybė“. „Mes, be abejojimo, elgsimės kaip suvereni valstybė ir pasinauosime savo teisėmis“, - sakė jis. „L.r.“

DŽIUGO TUNTAS

Melbourne Skautų Džiugo Tuntas visuomet veiklus: sueigos, iškylos, stovyklos, įvairūs parengimai. Dabar birželio 2d. Tunto štabas susirinko posėdžiui Parapijos Namuose Kensingtone ir aptarti Lietuvos Skautų Sąjungos Australijoje 50 metų įsteigimą - Jubiliejus paminėjimą. Tas paminėjimas bus Melbourne Lietuvių Namuose birželio 22d. sekmadienį. Tuntininkas - skautininkas Povilas Kviecinskas pradėjęs posėdį pirmiausiai pasveikino mūsų Dvasios Vadą v.s.fil. kun. Pr. Dauknį, kuris gavo iš Sv. Tėvo Jono Pauliaus II Garbės Prelato titulą. Tuntininkas aptarė jau gerai ruošiamą šio Jubiliejus paminėjimą. Skautininkų Ramovės Seniūnė skautininkė

Birutė Prašmutaitė ruošia įvairių šio paminėjimo programą. Visas štabas išpareigoja prie įvairių paminėjimo darbų. Tą sekmadienį Jubiliejine saleje bus įrengta skautų paroda, įvairių veiklos nuotraukų, programų. Pats Jubiliejus paminėjimas vyks Koncertų saleje, pradžia 1.15 val. Įėjimas po \$5, moksleivams veltui, dalinama ir programos lapas. Dar bus ir kitas staliukas kas dar galės paaukoti mūsų skautams ir skautėms vykstant į Lietuvą Tautinėn Stovyklon. Jaunimas dar mokslus einąs būtų labai dėkingas kas paremtų nuvykti į Lietuvą stovyklon, atstovauti Australijos lietuvių skautus. Paminėjimo Jubiliejus programa bus labai įvairi ir įdomi, pačios programos brošiūrą bus galima gauti prie įėjimo į Koncertų salę. Paminėjimo įvadą pateiks įdomia ir turininga paskaita Rajono Vadas vyresnis skautininkas Henrikas Antanaitis. Turininga įdomi programa užtruks apie porą valandų ir galėsime pasidžiaugti mūsų gabiu skautišku jaunimu. Kviečiame visus, nepraleiskime šio Jubiliejus progos!

P.D.

Vyriausybė paruos laivų statyklos akcijas

Vyriausybė nori kuo greičiau parduoti 32,5 proc. valstybei priklausantių Klaipėdos Baltijos laivų statyklos akcijų.

Vyriausybės posėdyje įmonė nutarta išbraukti iš 14 strateginių bendrovių, kurias numatyta privatizuoti per dvejus metus skelbiant tarptautinį konkursą, sąrašą.

Akcijų pardavimo būdą nustatys privatizavimo agentūra - tai gali būti tiesioginės derybos, aukcionas ar kitas būdas.

Susisiekimo ministerijai pavesta kuo skubiau parengti laivų statyklos akcijų pardavimo projektą. Lėšos, gautos už akcijas, bus skirtos specialiam fondui ir panaudotos bankrutuojančioms įmonėms atsiskaityti su darbuotojais.

Balandžio 11 dieną Baltijos laivų statyklos akcininkai nutarė padidinti akcinį kapitalą du kartus

- iki 69,18 mln. litų. Bus išleista 34,59 mln. litų vertės 10 litų nominalo akcijų emisija.

Didelis paketas Baltijos laivų statyklos akcijų - 43,23 proc. - priklausė Danijos „Odense“ laivų statyklai, kuri balandžio pradžioje jį nusipirko už 15 mln. litų. Savo akcijų dalį danams pardavė EBSW grupėi priklausanti bendrovė „Algiris“.

Danijos „Odense“ nori įsigyti ir naująją Baltijos laivų statyklos akcijų emisiją. Jei sandoris įvyks, danams priklausys apie 72 proc., valstybei - 16,25 proc. „Baltijos laivų statyklos akcijų.“

1996 metais bendrovė gavo apie 90 mln. litų pajamų bei uždirbo daugiau negu 8 mln. litų grynojo pelno, o gamyba padidėjo 11 proc. Siemet planuojama gauti daugiau net 4 mln. litų pelno.

„L.r.“

Dėl palaimintosios Jadvygos kanonizacijos

(Atkelta iš 2-tro psl.)

pop. Urbonas VI paskyrė Poznanės vyskupą Dobrogostą sutvarkyti vyskupijos įkūrimą ir įsteigti kapitulą (apie tai žr. Histoire du Christianisme, ed.J.-M.Nayeur ir kt. T.6, Paris 1990, p. 788-709).

Nepaisant tų ir kitų garsių istorikų pasisakymų, vis dar skelbiama, kad Jadvygos nuopelnu ne tik Lietuvos didysis kunigaikštis Jogaila, bet ir visa lietuvių tauta buvo atvesta į Kristaus tikėjimą (plg. Vatikano radijo 1996 12 18 dienos laidą lenkų kalba, kai buvo pranešama, kad Jonas Pauliaus II pripažintų pal. Jadvygos dorybių heroiskumą).

Lietuvos tikintieji ir jų vardu mūsų vyskupai neturi kitokių galimybių, kaip paliudyti tai, kad Lietuvoje iš tikrųjų jaučiama apie karalienės Jadvygos fama sanctitatis

ir pažymėti, kad Lietuvos krikšto įvykių tyrinėjimai nieko neranda apie jos faktišką apaštalavimą mūsų šalyje, kai joje buvo pravedamas gyventojų krikštas arba steigiami Vilniaus vyskupija. Tuo niekas nenori neigti, kad Jadvyga buvo „nuo mažens pamaldi ir gailėstinga“, kad ji „darė gausių užrašų bažnyčioms ir vienuolynams“ (Liet. encikl. min. vietoje). Jei popiežius ją paskelbė šventąja, nusipelnusia lenkų tautai, ją gerbs ir Lietuvos katalikai, kaip ir visi kiti Bažnyčios tikintieji. Būti drauge su Lenkijos katalikais pal. Jadvygos kanonizacijos iniciatoriais Lietuvos tikintieji neturi pagrindo. Jau nebe tie laikai, kai dauguma Žečpospolitos katalikų buvo pavaldūs tai pačiai Gniezno metropolijai.

TOBIN BROTHERS
a better way

Since 1934 Tobin Brothers has provided specialist funeral service to the Melbourne Catholic Community. Today this tradition of service continues at any of our 17 Melbourne Branches.

Head Office:

NORTH MELBOURNE 189 Boundary Road **9328 3999**

Member AFDA